

Tiyatro - 1

1. Anadolu'da modern tiyatro öncesinde geleneksel Türk tiyatrosu egemendir. - - - - ve - - - - gibi türleri olan geleneksel Türk tiyatrosu, Tanzimat sonrasında da devam etmekle beraber değişen hayat şartlarıyla birlikte etkisini yavaş yavaş yitirmiştir.

Aşağıdakilerden hangisi bu parçadaki boşlukların herhangi birine getirilemez?

- A) Köy seyirlik oyunları
- B) Meddah
- C) Karagöz
- D) Orta oyunu
- E) Parodi

2. (I) Tanzimat sanatçıları tiyatro yazarlığında hem geleneksel unsurlardan beslenmiş hem de Batı'dan birçok tiyatro çevirisi yapmıştır. (II) Örneğin İbrahim Şinasi, ilk Türkçe oyun olan Şair Evlenmesi'ni yazarken geleneksel tiyatroya ait birçok husustan faydalanmıştır. (III) Ahmet Mithat Efendi örneğin Moliere'in birçok eserini Türkçeye uyarlamıştır. (IV) Bu dönemin önemli bir özelliği birçok oyunun sahnelenmek için değil okunmak için kaleme alınmış olmasıdır. (V) Millî Edebiyat ve Cumhuriyet Dönemi'ne gelindiğinde ise tiyatro farklı anlayışlarla gelişmesini sürdürmüştür.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde bilgi yanlışı vardır?

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

3. **Trajedi (Tragedya) ile ilgili aşağıdaki bilgilerden hangisi yanlıştır?**

- A) Kaba ve çirkin sözlere yer verilmez.
- B) Konularını tarihten ve mitolojiden alır.
- C) Kahramanlar, sıradan insanlardır.
- D) Üç birlik kuralına uygun olarak yazılır.
- E) Manzum biçimde oluşturulur.

4. **HÜRREM:** (Birden tesadüfen hatırlayıvermiş gibi sorar.) Şehzademiz Mustafa hakkında pek kıvandırıcı, pek güvendirici sözler işitiriz hünkârım. (Durur. Hünkârın yüzüne tatlı bir bakışla bakar.)

KANUNİ: (Yüzünde tek çizgi oynamaksızın) Doğrudur.

HÜRREM: Söylendiğine göre cennetmekân Selim Han güya mezardan çıkmış da yeniden kılıç kuşanmış.

KANUNİ: (Aynı durgun tavırla) Doğrudur.

HÜRREM: Derler ki şehzadenin siması onun simasına benzer, kuvveti onun kuvvetine o kadar benzer.

KANUNİ: Doğrudur.

HÜRREM: (Gayet masum bir şey söylüyormuş gibi.) Allah esirgeye hünkârım, Allah esirgeye de benzeyiş bu kadarla kala.

KANUNİ: Ne demek istersin?

HÜRREM: (Onun öfkesinden dehşetli korkmaktadır. Fakat şu anda hayatı üzerine oynayan bir oyuncu gibidir.) Hiç sultanım. Hünkârımızın hayatı üzerine belki de pek lüzumsuz bazı evhamlara kapılmışızdır. Muhabbetimizin büyüklüğünden. (Hünkârın yüzüne bir çocuk saflığı ile bakar.) Yoksa Allah şahittir ki şehzademizin hiçbir kötü hareketini görmüş, işitmiş değiliz.

KANUNİ: (Sert bir hareketle kalkar.) Yeter!

Bu parça ile ilgili,

- I. Kişiler arasındaki anlaşmazlığı ortaya koyan bir çatışma vardır.
- II. Kahramanlar fiziksel ve psikolojik özellikleriyle verilmiştir.
- III. Dramatik örgünün zamanı ve mekânı belirgin değildir.
- IV. Oyuncuları yönlendirmek bakımından konuşanın hareketleri, durumu ayraç içinde açıklanmıştır.

Çıkarımlarından hangileri yanlıştır?

- A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) I ve III.
- D) II ve IV. E) III ve IV.

5. **Aşağıdakilerden hangisi modern tiyatro türlerinden biri değildir?**

- A) Trajedi B) Komedi
- C) Dram D) Kukla Oyunu
- E) Pantomim

Tiyatro - 1

6. **FASULYECİYAN** — Zaten aktör dedigin nedir ki? Oynarken varizdir. Yok olunca da sesimiz bu bos kubbeye bir hos seda olarak kalir. Bir zaman sonra da unutulur gider. Olsa olsa eski program dergilerinde soluk birer hayal olur kaliriz. Görorum hepiniz gardroba kosmaya hazirlanorsunuz. Birazdan teatro bombos kalacak. Ama teatro iste o zaman yasmaya baslar. Cunku Satenik'in bir sarkisi su perdelerden birine takili kalmistir. Benim bir tiradim su pervaza sinmistir. Hiranus'la Virjinya'nin bir diyalogu eski kostumlerin birinin yirtigina siginmistir. Iste bu hatiralara, o sessizlikte saklandiklari yerden cikar, bir fisilti hâlinde yine sahneye dokulurler. Artik kendimiz yoguz. Seyircilerimiz de kalmadi. Ama repliklerimiz, fisildasir dururlar sabaha kadar.

Gun agarir, temizleyiciler gelir, replikler yerlerine kacisir. Perde!

(Perde kapanir.)

Bu parça aşağıdaki tiyatro terimlerinden hangisinin örneğidir?

- A) Diyalog B) Mimik C) Pantomim
D) Tirat E) Replik

7. Tiyatro eserlerinde genellikle tarihî gerçeklikten hareketle evrensel insan gerçeğine ulaşmayı amaçlar. Oyunlarındaki tarihî kişilerden yola çıkarak insanın her zaman ve mekânda görülen hırslarını, zayıflıklarını, erdemlerini yansıtır. Yazar, eserlerinde kişilerin iç çatışmalarını ve bu çatışmaların davranışlarına nasıl yön verdiğini genellikle trajedinin kalıpları içinde anlatır. "Deli İbrahim", "IV. Murat", "Yine Bir Gülnihal" adlı tiyatroları yazarın tanınmış eserlerindedir.

Bu parçada aşağıdaki yazarların hangisinden söz edilmektedir?

- A) Turan Ofazoğlu B) Üstün Dökmen
C) Necati Cumalı D) Haldun Taner
E) Turgut Özakman

8. Olivia ve Arthur parkta güzel bir gün geçirmektedir. Acemi bir muhafızın aralarından sınır çekmesi ilişkilerini, özgürlüklerini ve birey olma meselelerini sorgulamalarına neden olur.

Aşağıdaki tiyatro görsellerinin hangisi bu tanıtım bülteni ile örtüşmektedir?

Tiyatro - 2

1. **ERKEK:** Biliyor musunuz, her yazarın bir yerde saklı bir konusu vardır. Bütün iş bulmaktır onu. Bir hamlede hem de. Onu buldu mu kurtulur ya da batır büsbütün. Benim konum da bu ışık, bu pencereydi. Öykümü bunun üstüne kurdum.

KADIN: Anladım. Siz, yazarsınız!

ERKEK: Belki de yazarım. Ama ömrümde bir satır olsun yazmadım. Yazmadığıma göre de bilinmez ki! Belki de yeryüzünün gelmiş geçmiş en büyük yazarı benim!

Bu parça aşağıdaki edebî türlerin hangisinden alınmıştır?

- A) Tiyatro B) Roman C) Hikâye
D) Fabl E) Masal

2. **Achilles:** Demek sizin için zulmetmek töre?
Şeref, kılıç üşürmek ölümlere?
Kıymak suçsuzlara, ağlaşanlara?
Agamemnon, bu mu yücelik Hellas için?
Nedir suçu kızların, kadınların bunda?
Denenir mi kılıcı kahramanların,
Çocukların, kadınların boynunda?
Asıl yiğitlik, o değil mi ki, insan
Uzatsın yoksullara, bahtsızlara eliyle
Kendi aşından, kendi azığından
Ve yücelsin şereflerin, en güzeliyle?
Hayır, Agamemnon, ululuk değil dediğin!
Ve bu değil şeref veren savaşlara!
Yücelmez insanoğlu bastığı yerden
Ateş yağdırarak başlara!

Bu metin aşağıdaki tiyatro türlerinden hangisinin özelliklerini taşımaktadır?

- A) Skeç B) Parodi C) Dram
D) Trajedi E) Vodvil

3. **Klasik komedyalar için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?**

- A) Konular günlük yaşamdan alınır.
B) Üç birlik kuralına uyulur.
C) Kahramanlar sıradan insanlardan seçilir.
D) Her türlü olay sahnede canlandırılabilir.
E) Mensur biçimde sahnelenir.

4. Tiyatro ve edebiyat, insanlık tarihi kadar köklü ve yaygın iki farklı sanat dalıdır. Amaçları aynı olsa da bu amaca ulaşmada kullanılan araçları, temel unsurları, mahiyetleri ve nitelikleri farklı iki sanat türü. Zira edebiyat bir anlatma / işleme sanatıdır, tiyatro ise doğrudan doğruya sahne sanatı / gösteri sanatıdır. Edebiyatın kendisinden beklenen estetik hazzı yaratabilmedeki tek vasıtası dil iken tiyatronunki -dili kullanmakla birlikte- gösterme / sahnelemedir. Bu açıdan tiyatrodaki asıl olan dramtizasyon, edebiyatta ise dille ifadedir.

Bu parçanın konusu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Tiyatronun önemi
B) Edebiyat ve tiyatronun ortak noktaları
C) Tiyatronun edebiyattan ayrılan yönü
D) Tiyatronun tarihî gelişimi
E) Tiyatronun yapı unsurları

5. **OYA** — (Sol kapıdan elinde bir kitapla girerek) Bonjur...

HACI BEY — Kızım, sana beş yüz kere tembih ettim... Sabah şerifler hayrolsun demesini öğren artık. Burası Müslüman evi... Semt Sultanahmet... Pencereden başını uzatırsan bir tarafında Ayasofya'yı, öbür tarafında Sultanahmet Camiini görürsün. Bıktım bu senin züppeliğinden artık.

OYA — Dilim alışmış baba...

HACI BEY — Dilim alışmış baba... Dilin niçin "Sabah şeriflerin hayır olsun"a alışmamış da "Bonjur"a alışmış kızmım? Babandan mı duydun, yoksa dedenden mi duydun? Bize Hacı Beyler diyorlar, anladın mı, Hacı Beyler... Sen Hacı Beylerin kızısın...

OYA — Ya sorma baba, o bir felâket,

HACI BEY — Bak yediği naneye. Felâket mi? Bir daha söyle bakayım.

Bu parçanın teması aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kuşak çatışması B) Ayrılık
C) Memleket sevgisi D) Dostluk
E) Mutluluk

Tiyatro - 2

6. Olabilir olan aynı zamanda inanılır olandır. Gerçekte olmamış bir şeyin olabilirliğine kolay kolay inanmayız. Ama gerçekten olan bir şeyin olabilirliği apaçık ortadadır. Çünkü olanaksız olsaydı gerçekte olmayacaktı. O hâlde tiyatro olabilir olana yönelmelidir.

Aşağıdaki parçalardan hangisinin dramatik örgüsü bu görüşle örtüşmez?

- A) **SEMRA:** Yarın hep birlikte sinemaya gidelim.
BANU: Bence diğer kızları da bulmalıyız.
ŞÜKRAN: Haftaya bugün onları da çağırıp benim evimde toplanalım.
BANU: Tamam.
SEMRA: Ama yine de yarın sinemaya gidelim.
BANU: Peki, gidelim.
SEMRA: Tamam öyleyse.
- B) **YAŞLI ERKEK:** (Öfkeyle kâseyi alır, kadının kucağına verir.) A! Hurmaların da senin olsun!
YAŞLI KADIN: Miden bozulacak.
YAŞLI ERKEK: Niye bozulsun midem? Kadayıfı bile saklamışsın.
YAŞLI KADIN: (Alttan alır.) Ye. Yarasın. Sakladysam... Belki bir gelen falan olur.
YAŞLI ERKEK: (Keser.) Kimse gelmez! Herkesin işi var, gücü var! Kimse gelmez!
- C) **CEMAL:** Hayırdır? Ne o elindeki valiz?
FERİDE: Günaydın baba. Girebilir miyim?
CEMAL: Gir bakalım.
FERİDE: Bir müddet burada kalabilir miyim?
CEMAL: Niye? Bir sorun mu var?
FERİDE: Biraz kafamı dinlemek istiyorum da.
- D) **NİHAT:** Oynayıp durma şu kanallarla. Reklam bitmiştir. Aç şu maçı artık.
HÜLYA: Bize ne İtalya liginden? Sabahtan beri sen izliyorsun, biraz da ben izlemek istiyorum.
NİHAT: Aç dedim sana. Az kaldı, bitmek üzere.
HÜLYA: Boş ver ya. Ne lazım sana elin futbolu?
- E) **ARMAĞAN:** Sarı karga, sence ben bu yolculuktan vazgeçsem mi? Dede ile ninenin evi çok rahattı.
SARI KARGA: Yapma dostum. Bir kuş asla hayallerinden vazgeçmez. Kanatların seni nereye uçurursa, oraya gitmelisin.
ARMAĞAN: İyi de ben nasıl gideceğim papağan adasına?

7. Tiyatroda monolog, oyundaki bir kişinin kendi kendine konuşması, dışa verilen iç sesidir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi bir monologdur?

- A) **GARSON** - Bayan A bulaşıklarını kuruladı, kahvesinin son yudumunu içti, sokağa çıkmak üzere, Bay B sinir krizi içinde kızının okul ödevini bitirmesini, daha da beteri eşinin hazırlanmasını bekliyor. Ama evet, boşunaymış umutsuzluğu hazırlandı işte.
- B) **BURKAN** - Bakın hele kimler varmış burada?
AKIN - (Selim'in yanına gider, hayretle elbisesine bakar.) Vay, bu ne kılık böyle?
- C) **ZÜLFİKÂR AĞA** - Macaristan'a ilk geçtiğimiz gün, kendi canınızı tehlikeye koymuştunuz da düşmanın elinden bir delikanlının canını kurtarmıştınız. Hatırınızda mıdır?
- D) **MIKNATIS ÇOCUK:** Ben mıknatıslıyım!
EMRE: Ben de Ankaralıyım ne var yani?
MIKNATIS ÇOCUK: Of, sen de bilmiyorsun. Mıknatıs gibiyim, demire yapışıyorum.
- E) **PİŞEKÂR:** Evet, hatta ben korkumdan evin bodrumuna kaçmıştım. Sen nerede idin?
8. Tiyatro elbette insanlığın ortak malı. Tiyatro tarihi her ulusa ortak ve zengin bir birikim sağlıyor. Ama her ulus da ona yüzyıllar boyu kendi özelliğinden katkılarda bulunmuş, bulunuyor. Tiyatro alanında yeni görünen yolların çoğu işte hep bu eski ve yeni yöresel katkılardan doğuyor.

Bu parçaya getirilebilecek en uygun başlık aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Tiyatro Tarihi
B) Tiyatro ve Toplum
C) Geleneksel Türk Tiyatrosu
D) Tiyatro ve Canlandırma
E) Tiyatroda İnsan ve Mekân

Geleneksel / Modern Türk Tiyatrosu ve Dünya Edebiyatı Tiyatrosu

1. **Hacivat** — Yazıklar olsun ki o senin peder ü mâderine seni okutup yazdırmamışlar.
Karagöz — O pederli mâder ne demek oluyor?
Hacivat — Yani senin pederin yok mu?
Karagöz — (Ağlamaklı) Ah Hacivat benim peder vefat etti.
Hacivat — Ya... Mademki vefat etti, Zeyrek'in alt başında otur, avdette görüşürsünüz.
Karagöz — Sen benden Unkapanı'nda bir tokat yer misin? (Tokat)
Hacivat — Karagöz'üm affedersin sizin pedere ne oldu?
Karagöz — Öldü, öldü... Senin anlayacağın bizim peder sizlere ömür...
Hacivat — Çirmen mi idi yoksa çimendifer mi?
Karagöz — Ne o?
Hacivat — Aldığınız kömür.
Karagöz — Şimdi bir tokat atarsam anlarsın. (Tokat)
Hacivat — Doğru söyle, sizin pedere ne oldu?
Karagöz — Ne kalın kafalı adamsın be! Bizim peder uzandı, uzandı.
Hacivat — Demek sizin peder lastikli idi?
Bu parça ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?
- A) Geleneksel Türk tiyatrosu örneğidir.
B) Yanlış anlamalara dayalı güldürü öğelerine yer verilmiştir.
C) Karagöz oyununun fasıl (asıl olay) bölümünden alınmıştır.
D) Hacivat, eğitim görmemiş, açık sözlü, hazırcevap bir tiptir.
E) Karagöz, orta oyunundaki Kavuklu'ya benzer özellikler taşır.

2. **Geleneksel Türk tiyatrosu ile modern Türk tiyatrosunun karşılaştırıldığı aşağıdaki bilgilerin hangisi yanlıştır?**

Geleneksel Türk Tiyatrosu	Modern Türk Tiyatrosu
A) Yazılı bir metni yoktur.	Yazılı bir metne dayanır.
B) Kişiler tip özelliği gösterir.	Karakterler de vardır.
C) Dekor yönü zayıftır.	Dekor kullanımı güçlüdür.
D) Güldürü ögesi hâkimdir.	Hâkim bir duygu yoktur.
E) Üç birlik kuralı yoktur.	Üç birlik kuralı esastır.

3. **Batılı anlamda Türk tiyatrosunun ilk örnekleri için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?**

- A) Genellikle kapalı ve süslü bir üslup tercih edilmiştir.
B) Servetifünun Dönemi'nde kaleme alınmıştır.
C) Birçoğu sahnelenmek için değil okunmak için yazılmıştır.
D) Bazı eserlerde geleneksel Türk tiyatrosunun izleri görülür.
E) Manzum şekilli örnekler de verilmiştir.

4. **İslam Bey** — Benim hiç ocağımda oralarda yatar adam gördün mü? Ecdadımdan kırk iki şehit adı bilirim, rahat döşeyinde ölmüş bir adam iştmedim. Anladın a? Bir adam iştmedim... Devlet harp açmış. Düşman serhadde şehitlerimiz kemiklerini, topraklarını çiğnemeye çalışıyor. Hiç nasıl olur ki hasmın silahı vatana çevrilsin de karşısında önce benim göğsümü bulmasın? Ah! Vatanını sevmeyen adamdan sana nasıl muhabbet umarsın?

Zekiye — Eğer... Vatan... Vatan olunca... Ben... Ne derim? Ben... Ben ne diyebilirim? Git!... Git beyim!... Dünyanın bu hâli de varmış! Ben vatanı bilirim. Ben vatan lakırdısını iştmişim... Lakin iki kalbi birbirinden koparır sanmazdım! Meğer koparırmış. Benim gönlümü kopardı.

Bu parçanın teması aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Vatanseverlik B) Sabır C) Gurur
D) Ölüm E) Yalnızlık

5. **Ömer Efendi**; elinde bastonu, omzunda mendili ile kahvede bir grup izleyiciye taklit yeteneğini kullanarak şu diyalogu canlandırmaktadır.

- Gumandan seni imtihan edecez, dedi. Hartayı masanın üstüne yaydı.
— Bu ne ki, dedi.
— Hartadır beğem.
— Ya şu gördüğün uzun, kızıl çizgiler ne ki, dedi.
— Huduttur beğem, dedim.
— Ya şurası nire, dedi.
— Paris'tir, dedim.
— İstanbul'dan Paris'e ne kadar vakitte geden, dedi.
— Eşeğinen dört saatte varırık, dedim.

Bu parçada sözü edilen Ömer Efendi için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Hayalbaz B) Kuklacı C) Meddah
D) Şair E) Suför

Geleneksel / Modern Türk Tiyatrosu ve Dünya Edebiyatı Tiyatrosu

6. Oyunda sahte bir evliliğin kısa bir hikâyesi konu edilmiştir. Tek perdelik bu komedinin tipleri halktan seçilmiştir. Basit bir konuyu işleyen eser, komedi türünde kaleme alınmıştır ve orta oyunu, meddah gibi geleneksel Türk seyirlik oyunlarının izlerini taşır. Kişilerin adları eserdeki karakterlere göre seçilmiştir. Müştak Bey, Kumru Hanım'a tutkundur arzusu onunla evlenmektir. Kızın ailesi çirkin ve yaşlı kızlarını, Kumru Hanım'ın yerine vermeye kalkar. Bunun için de nikâhı kıyacak mahalle imamını kandırırlar. Müştak Bey, Kumru Hanım'ın yerine ablası Sakine ile nikâhlandığını anlayınca kıyameti koparır. Arkadaşı Hikmet Bey, imamı işi halletmesi için ikna eder ve sonunda Kumru Hanım'la Müştak Bey'in nikâhları kıyılmış olur.

Bu parçada sözü edilen eser ve yazarı aşağıdakilerin hangisinde doğru verilmiştir?

- A) Şair Evlenmesi - Şinasi
B) Gülnihal - Namık Kemal
D) Zor Nikâh - Ahmet Vefik Paşa
C) Eşber - Abdülhak Hamit Tarhan
E) Çok Bilen Çok Yanılır- Recaizade Mahmut Ekrem

7. **Agop** : (Komşularına) Böyle güpegündüz fenerle ne arıyorlar ki?
Muhsin : Kim bilir?
Dilâver : Burada bildiğiniz benekli bir adam var mı?
Yuvan : Ne dedin, benekli adam mı? Nideceksin oğul?
İrfan : Yanağı benli, yanağı...
Agop : Sabah sabah yola düşmüş benekli ararsız, he? Tavuktur ya da horoz ararsız...
Durmuş : A benim kızanlarım, Tavuk Pazarı buraya çok irak! Teee Çemberlitaş'ın yancağızında...
İrfan : Tavuk aramıyoruz; adam arıyoruz, adam!
Yuvan : Aman Allah, şu İstanbul'da daha neler işideceğim! Adamın beneklisi olur mu?
İrfan : Haydi bırak sen de ne laf anlamaz adamlara çattık.

"İstanbul Efendisi" adlı oyundan alınan bu parçayla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Komedi türünde yazılmıştır.
B) Oyun kişileri, ağız özelliklerine göre konuşturulmuştur.
C) Olayın geçtiği mekân İstanbul'dur.
D) Yanlış anlamalara dayalı bir diyalog söz konusudur.
E) İbnürrefik Ahmet Nuri Sekizinci'nin yazdığı bir eserden alınmıştır.

8. **Harpagon** — Kazık gibi dikilip durma evimde. Olanı bite-ni dikizlemek için gücün, her şeyden bir çıkar sağlamak. Her yaptığımı gözetleyen bir adamı istemiyorum karşımda bütün gün. Hafiyeye istemiyorum evimde! Kör olası gözlerin, dört yanımı kuşatmış, yiyecek sanki varımı yoğumu; çalınacak bir şey arıyorlar orada burada, sinsi sinsi!

La Fleche — Ne çalınması, a efendim? Bir çöpünüzü çal-dıracak göz var mı sizde? Her şeyinizi bir yere saklamış, gece gündüz nöbet bekliyorsunuz!

Moliere'in "Cimri" adlı oyunundan alınan bu parçadan hareketle aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Trajedi türünde yazılmıştır.
B) Yalnızlık teması işlenmiştir.
C) Süslü ve sanatlı bir anlatım benimsenmiştir.
D) Mensur şekilde oluşturulmuştur.
E) Romantizm akımının etkisi vardır.

9. Her ne kadar modern tiyatro ile geleneksel tiyatro arasında sunum, hazırlık, metin, dekor, kişiler, yer, hitap edilen kitle açısından bazı farklar varsa da temelde aynı ortak amaca hizmet ederler. Modern tiyatronun belli bir mekân-da sunulması, hazır bir metne dayanması ve geleneksel tiyatronun hemen her yerde sunulabilmesi, metin yönünden çoklukla doğaçlamaya dayanması bu ortak amacı yok etmez. Zira amaç bir olayı söz ve davranışlarla ortaya koymak, seyircinin karşısında olayı canlandırıp göstermektir.

Bu parçada anlatılanlar aşağıdaki sorulardan hangisinin cevabıdır?

- A) Tiyatro türü hakkında ne düşünüyorsunuz?
B) Geleneksel tiyatro türleri nelerdir?
C) Geleneksel tiyatroyla modern tiyatronun bu oyununuzda kesiştiğini mi düşünüyorsunuz?
D) Tiyatro yazarlarımıza bir öneriniz var mı?
E) Geleneksel tiyatro ile modern tiyatro arasında nasıl bir ilişki vardır?

Geleneksel / Modern Türk Tiyatrosu ve Dünya Edebiyatı Tiyatrosu

1. (Mansur paravananın yanı başında durur. Oradan gözle-riyle takip eder. Şeref hızla Hüsrev'e yaklaşır. Ellerini uza- tıp bir şeyler anlatmak ister gibi durur. Hüsrev'in elindeki gazeteyi görür. Hüsrev, gazeteyi elinden bırakır. Şeref, Hüsrev'in hâlinde ürkmüştür. Bir şey söyleyemez.)

Hüsrev: Ne yüzle geliyorsunuz buraya Şeref Bey?

Şeref: Teessürünüzü söylediler. Geldim. Neden bu infial? İzah eder misiniz?

Hüsrev: Anlamıyor musunuz?

Şeref: Anlamıyorum. Gazetede bugün çıkan şeylerden müteessir olduğunuzu tahmin ediyorum. Fakat hakkınız var mı?

Hüsrev: Demek hakkım yok!

Şeref: Elbette yok. Sizin gibi herkesin tanıdığı, herkesin sevdiği bir insan, ne kadar alaka çeker bilirsiniz. Biz de öğrendiğimizi yazdık.

Hüsrev: (Kendisine gelmeye çalışarak) Ben hiçbir oku- yucu tasavvur edemem ki başkasının bu türlü mahremi- yetine tecessüs duyacak kadar ruh iffetinden sıyrılmış olsun. İftira etmeyin müşterilerinize!

Şeref: Okuyucu budur.

Hüsrev: Hayır, okuyucu bu değildir. Siz busunuz. Bir kere okuyucuyu tanımıyorsunuz. Yüzünü, biçimini, isteklerini bilmiyorsunuz. Onun seciyesi üstündeki kıyasları, kendi- nizde arıyor ve buluyorsunuz.

Bu parça ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- İzleyiciye toplumsal çarpıklıkları göstermeyi hedefle- yen bir oyundur.
 - Kahramanları eğitim görmemiş insanlardır.
 - Adalet teması işlenmiştir.
- A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) I ve II.
D) I ve III. E) II ve III.

2. **Aşağıdaki yazar-eser eşleştirmelerinden hangisi yan- lıştır?**

- A) Reşat Nuri Güntekin – Deli
B) Faruk Nafiz Çamlıbel – Yayla Kartalı
C) Yusuf Ziya Ortaç – Binnaz
D) Yakup Kadri Karaosmanoğlu – Sağanak
E) Halide Edip Adıvar – Kenan Çobanları

3. Batı medeniyetinin Türkiye'ye yerleşmesinde tiyatronun, tiyatronun gelişmesinde ise bu dönemin büyük rolü ol- muştur. Gerçi bu dönemden önce Karagöz, orta oyunu, meddah, köy seyirlik oyunumuz vardı. Yani Türk toplumu tiyatroya yabancı değildi. Ancak Batılı anlamda tiyatronun yerleşip gelişmesi - - - adını verdiğimiz dönemle başla- mıştır. Oyunlar yazılı metinler hâlinde edebiyatımıza girdi ve tiyatro adı verilen binalarda sahnelenmeye başlandı. Aslında tiyatro bu dönemde sanat dünyamıza girmemiş, edebiyatımızda sadece yeni bir yön ve şekil almıştır.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangi- si getirilmelidir?

- A) Tanzimat B) Servetifünun
C) Fecriati D) Millî Edebiyat
E) Cumhuriyet Edebiyatı

4. **Yedekçi:** Ağayı göreceğim.

Salih: Oğlum, vazgeç bu sevdadan... Nene lazım... Var git, iskelede yedeğini çek.

Yedekçi: Neden vazgeçecekmışim?

Salih: Hemşeri... Doğancıbaşı kızını senin gibi bir yedek- çiyeye verir mi? Bu hülyayı aklından çıkar. O kim, sen kim?

Yedekçi: O Doğancıbaşı ise... Ben de Allah'ın kuluyum.

Bekir: (Gülerek) Git işine hemşeri git!

Yedekçi: Şuradan şuraya gitmem... Bana ne diyecekse desin.

Salih: Oğlum, Ağa seninle eğleniyor.

Yedekçi: Ben Ağa'nın maskarası değilim. Evvelki yıl memleketten geldim... Bu tuzlu çayın kenarında yedek çekerken (eliyle göstererek) bu pencereden o yalabuk gızı gördüm... (Elini kalbi üstüne kor) Buraya bir ateş düş- tü... Bir yerlerde eğleşemiyorum... Sizin Ağa'ya geldim... Allah'ın emri, Peygamber'in kavli ile kızını bana ver, de- dim. O zaman bana, veririm, demedi mi?

Salih: Dedi... Dedi ama... Seninle şaka etti.

Bu parça için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Konuşanların bazı davranışları ayraç içinde verilmiştir.
B) Bireysel bir konu işlenmiştir.
C) Manzum bir dram örneğinden alınmıştır.
D) Sahnelemeye uygun bir teknikle kaleme alınmıştır.
E) Kişiler kendi zamanlarının dili ve üslubuyla konuştu- rulmuştur.

Geleneksel / Modern Türk Tiyatrosu ve Dünya Edebiyatı Tiyatrosu

5. **Sultan Murat** (kendi kendine): Göklerde sonsuz büyüyen yumruk...

Ne tuhaf! Halktan biri de

“Demir yumruklu biri gerek bize.” diyordu.

Nef’î: Üslup meselesi, padişahım! Her ulus kendine göre kahraman ister. Kanuni’den sonraki padişahlar çağında kınında paslandı Osmanlı kılıcı, ona yeniden su vermek gerek.

Sultan Murat: Kanımdaki kıpırdanmalara yön verirsin şair!

Nef’î (mağrur): Sözdür eylemin yolunu açan, hünkârım! Meyve tam olgunlaştı mı, çürümeye başlar hemen.

Sultan Murat: Bu millet hızını aldı, gücü azaldı. Yorgun bir küheylana bindim ben, gerçek.

Nef’î: O Küheylan’ın eskisi gibi koşabilmesi için Küheylan’dan daha çok yorulması gerek binicinin.

Sultan Murat: Bir şeyler yapabileceğimi seziyorumhatta biliyorum ama nerden başlayacağımı kestiremiyorum şair!

Nef’î: Doruğu fazla seyreden tırmanamaz dağa. Uzun boylu beklemeyin hünkârım. Bir ucundan tutuverin işin!

Bu parçanın teması aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Güçlü liderlik
B) Vatan sevgisi
C) Ölüm korkusu
D) Yanlış Batılılaşma
E) Kuşaklararası çatışma

6. Ezilen yoksul kesimler bir kurtarıcı aramakta, sorunlarını çözebilecek girişimleri bu kahramanlardan beklemektedir. Çaresiz yoksul insanlar kendi evhamları ve yanılığları ile yarattıkları hayalî kahramanların peşinden koşmaya mahkûm olmuşlardır. İnsanlar dürüst ve namuslu olmalı, toplum ise geri kalmışlıklardan ve hayalî kahramanların peşinde koşmaktan kurtulmalıdır.

Haldun Taner’in parçada ana fikri verilen eseri aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Gözlerimi Kapatırım Vazifemi Yaparım.
B) Keşanlı Ali Destanı
C) Sersem Kocanın Kurnaz Karısı
D) Ve Değirmen Dönerdi
E) Bu Şehr-i İstanbul Ki

7. **Kadın** — (Sesini yükseltir) Duysun, duysun!... Duysun deyi söylüyorum zati. Mecbur muyuz ağırlığınızı kaldırmaya? Herkes kız everir, bir boğaz üstünden eksilsin deyi, biz de kız everdik sözüm ona, beş nüfusumuz dokuz olsun deyi.

Kız — Allah’ın gönderdiği bu anacığım, ne yapsın? Maki ne kaptı kolunu ve de bacağını. Ne kolu kol artık ne de bacağı bacak. Aldığı o üç kuruş tazminatı da ekmeğimizi de katık yaptık bugüne dek. Şimdi el elde baş başta. Bir iş tutamaz ki tutsun.

Bu parça ile ilgili,

- I. Bir tiyatro metninden alınmıştır.
II. Konuşmalarda ağız özelliklerinin izleri görülür.
III. Yanlış anlamalara dayalı bir diyalog söz konusudur.
IV. Olağanüstü kişi, olay ve durumlardan bahsedilmiştir.

yargılarından hangisi çıkarılamaz?

- A) Yalnız I. B) I ve II. C) I ve III.
D) II ve III. E) III ve IV.

8. **Toinette:** Aman efendim, siz bunca servet sahibi olduğunuz hâlde, nasıl olur da kızınızı bir doktora vermek istersiniz?

Argan: Vereceğim işte sen ne karışyorsun.

Toinette: Tanrı aşkına, birdenbire parlamayın! Anlamadan dinlemeden azarlamaya başlıyorsunuz. Öfkemize kapılmadan hep birlikte şu işin enini boyunu bir hesap etsek olmaz mı? Ha şöyle, soğukkanlılıkla konuşalım. Bir kez, siz ne amaçla böyle bir karar veriyorsunuz, lütfen söyley misiniz?

Argan: Benim amacım şu: Ben hasta bir adam olduğum için kendime bir doktor damat bulup hekimlerle hısım akrabalar olarak hastalığıma karşı bilimin yardımını sağlamak, vücuduma gereken ilaçların kaynaklarını evimin içinde bulundurmak, böylece de istediğim kadar muayene olup reçete yazdırabilmek istiyorum.

Toinette: Ha şöyle, işte siz, kendinizce bir neden söylemiş oldunuz; bakın, böyle tatlı tatlı konuşup danışmak ne hoş oluyor. Ama efendim, şimdi biraz da elinizi vicdanınıza koyun da öyle söyleyin. Siz gerçekten hasta mısınız?

Moliere’nin “Hastalık Hastası” adlı oyunundan alınan bu metinle ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?

- A) Zaman ve mekân unsurları belirgin değildir.
B) Kişisel çıkarını önemseyen bir kahraman söz konusudur.
C) Günlük hayatta karşılaşılabilecek bir durum ele alınmaktadır.
D) Yanlış anlamalara dayalı bir diyalog söz konusudur.
E) Kişiler arası çatışma örneğidir.

Cumhuriyet Dönemi'nde Tiyatro (1923-1950)

1. **Abdulhalim:** Meğer insanın, vaktiyle kasabalı iken sonradan büyük şehirli olması ne fena imiş...

Feyzi İşgüzar: Biz büyük şehirliler birbirimize merkebi, lahmı kıvırcık diye irae eder, süt makamına terkos içirtir, limonların üsaresini sirket eylemenin çaresini buluruz da hiç taşralı bir kızı şehirli göstermenin çaresini bulamaz mıyız?

Abdülkerim: Evet... Büyük şehir, yalan şehri. Yüzler boyalı, kalpler tıkalı, gözler kapalı... His yok, menfaat var. Ne aşk ne dostluk ne de doğruluk... Yalnız bir düşünce gözetiliyor: Aldatmak. Büyük şehir, yalan şehir... Her şey mahvoldu; arzularım, ümitlerimi harcadığım paralar... Hiddetten nefesim tıkanıyor, bu hava beni boğuyor! Haydi kasabaya, kasabaya, kasabaya...

Bu metin için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Köylü-şehirli, kasaba-şehir karşılaştırması oyunun ana temasıdır.
- B) Metinde köylülerin, şehrin etkisiyle sonradan dolandırıcı olması dile getirilmiştir.
- C) Şehirde yaşayanlar uyanık ama dürüsttürler.
- D) Şehirli, kasaba veya köyden gelenlerin sorununu çözmek için uğraşır.
- E) Yazar, köylülerin erdemlerini anlatmak amacıyla bu oyunu yazmıştır.

2. Kaba çizgili güldürü ve töre komedyalarında daha çok aile kurumunu ele alarak kadın-erkek, karı-koca, ana-baba ve çocuk ilişkilerini güldürüyü ön planda tutan bir yönelimle vermeye çalışmıştır. Darülbedayinin yönetim kurulu üyeliğine seçilen sanatçı, Ankara Halkevinde tiyatro yönetmeni olarak da çalışmıştır. Fransızcadan birçok adaptasyon yapan sanatçının eserlerinde o dönemin Fransız komedilerinin de etkisi vardır. Çalışmalarına Cumhuriyet Dönemi'nde de devam eden sanatçı, Cumhuriyet tiyatrosunun oluşmasına ve gelişmesine büyük katkı sağlamıştır. "Hisse-yi Şayia", "Dört cihan", "Ceza Kanunu" sanatçının tiyatro eserlerinden bazılarıdır.

Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İbnürrefik Ahmet Nuri Sekizinci
- B) Musahipzade Celal
- C) Yaşar Nabi Nayır
- D) Halit Fahri Ozansoy
- E) Reşat Nuri Güntekin

3. **Fatma:** Beyefendinin bugün misafirleri gelecekti değil mi hanımefendi?

Anne: Evet. Bir gençlik arkadaşı imiş.

Fatma: Bir müddet kalırlar herhâlde.

Anne: Eh, bir hafta kadar kalacağını umuyorum. (Bir suş) Tam da misafir ağırılanacak yer doğrusu. (Sesinde belirli bir tikslenme, bir karamsarlık vardır.) Bazen kocaman bir ay geçiyor, bir tek insanın başını uzattığı olmuyor kapımızdan. Bu تنها hayattan, dünyada unutulmuş insanlar gibi yaşamaktan bıktım artık. Fakat beyefendi döner mi bir kere sözünden? Çeşitli fikirler... Yok insan birkaç parçalık bir şey de olsa malının başında bulunmalı imiş... Yok çocukların şehirden uzak büyümeleri daha doğru imiş. Büyükşehir, zamanlarını çalarmış insanların. Vapurlarda, otobüslerde, tramvaylarda uçar gidermiş insanın ömrü.

Bu oyun ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Büyükşehir-taşra karşılaştırması yapılmıştır.
- B) Karı-koca hayatlarını devam ettirecekleri yer ile ilgili anlaşmazlık yaşamaktadır.
- C) Büyükşehirlerin, insanların zamanlarını boşa harcamalarına neden olduğu dile getirilmiştir.
- D) Zaman ve mekân ile ilgili bir ayrıntıya yer verilmemiştir.
- E) Kişilerin toplumsal normlara yabancılaşmasına değinilmiştir.

4. **Aşağıdaki eser-yazar eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?**

- A) Reşat Nuri Güntekin-Yaprak Dökümü
- B) Musahipzade Celal-Sönmeyen Ateş
- C) Faruk Nafiz Çamlıbel-Akın
- D) İsmayıl Hakkı Baltacıoğlu-İnanmak
- E) Ahmet Kutsi Tecer-Köşebaşı

Cumhuriyet Dönemi'nde Tiyatro (1923-1950)

5. (Genç yaşta dul kalan Münevver, İstanbul'da eski bir konakta yaşayan bir kadındır. Kocasını bir yıl önce vefat etmiştir. Münevver bir yıl boyunca kocasının yasını tutmuştur. Mükerrrem Bey'in evlilik teklifine bir yandan kocasını unutamaması bir yandan da toplumsal baskılar yüzünden evet diyememektedir. Mükerrrem Bey'in mektubunu okurken resmiyle konuşmaktadır.)

— Bana yazmak cüretinde bulunduğunuz kara yüzlü, kaba sözlüdür.

“Nur-ı aynım Münevver Hanım,

Zevciniz Murtaza bîçaresi bizden ayrılıp aba ve ecdanına kavuşalı tamam bir sene oluyor.” (Okumasını kesip âh-ı derûnla) Bir sene... Âh... (Okur)

“Merhumun gaybûbet-i ebediyesinden dolayı döktüğünüz eşk-i teessürle kendi gözyaşlarımı âlûde etmekte bir an kusur etmedim.”

Bu oyunla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Başkahramana ait bir monoloğa yer verilmiştir.
B) Zaman ve mekân ile ilgili ayrıntılara değinilmiştir.
C) Eser yazıldığı dönemin zihniyetini yansıtmamaktadır.
D) Batı etkisinde gelişen Türk edebiyatının bir örneğidir.
E) Yazıldığı yılların dil ve anlatım özelliklerini taşımaktadır.

6. 1923'te Cumhuriyet'in ilanı ile tiyatro, uygarlığın vazgeçilmez gereği olarak görülmüş; siyasi, ekonomik ve fikrî hareketlere bağlı bir gelişim göstermiştir. 27 Ekim 1914'te ilk resmî Türk tiyatrosu Darülbedayi kurulmuştur. Bu kurum sayesinde oyunlar sergilenmiş, oyuncular yetiştirilmiş, oyunlar yazılmış, toplumda bir tiyatro bilinci oluşturulmuştur. Darülbedayi, 1931'de İstanbul Belediyesi Şehir Tiyatroları adını almıştır. 1927'de, Darülbedayi'nin başına getirilen Muhsin Ertuğrul, yerli yazarları yüreklendirmiş, Batı'dan çevrilen çağdaş tiyatro eserlerini Türk toplumuna sunmuş; oyunculuk, sahneleme, dekor kullanımı ve yetiştirmelerine katkıda bulunduğu oyuncularla günümüz Türk tiyatrosunun temellerini atmıştır.

Bu paragraftan aşağıdakilerden hangisi çıkarılabilir?

- A) Türk toplumunda Batılılaşma süreciyle tiyatronun gelişiminin hızlandığı
B) Cumhuriyet'in ilanı ile birlikte tiyatroya ait ilk resmî kurumun kurulduğu
C) Türklerin cumhuriyet kurulmadan önce kendine has bir tiyatro geleneğinin olmadığı
D) Darülbedayide yalnızca modern tiyatroya dair eğitim verildiği
E) Tiyatronun gelişiminin toplumsal koşullardan bağımsız olduğu

7. (Sultan İbrahim devrinde Fermanlı Deli Hazretleri diye anılan Musa ile uşağı Şatır, gelen hastaları odalarında kabul eder. Oda haraptır; odada raf üzerinde çömlekler, kaplumbağa kabukları, sığır çenesi gibi garip şeyler vardır. Odanın duvarında ise levhalar ve tılsımlar bulunur.)

MECLİS: III

Musa-Dişi ağrıyan Bayram

Bayram: (Suratı bir bezle bağlanmış, feryat ederek gelir.)

Musa: Ne bağırıp çağırıyorsun be adam? Bayram: (Hormurdanarak) Dişim, aman dişim! Musa: (Kalkar, muayene eder.) Hangisi? Bayram: (Eliyle göstererek) Hah işte şu.

Musa: Şatır... Oturt. Kapıları kapa.

Şatır: (Ortaya bir kütük kor, kapıları kapar.)

Bayram: (Oturur.)

Musa: (Şatır'a) Tambura telini ver.

Bu parçada aşağıdaki tiyatro terimlerinden hangisinin örneği yoktur?

- A) Dekor
B) Aksesuar
C) Jest
D) Mimik
E) Diyalog

8. **Hüsrev:** (Tatlı ve hüzünlü bir sükûnet içinde. Mehmet'e bakmadan konuşur.) Mehmet!

Mehmet: (Tehalükle) Kardeşim!

Hüsrev: Sen benim dostumsun, değil mi?

Mehmet: Dostunum Hüsrev!

Hüsrev: Mehmet, sana inanıyorum. (Mehmet'in başı teessürle göğsüne düşer. Cevap vermez.)

Hüsrev: Senin yanında gömleğimi yırtabilirim. Göğsümü parçalayabilirim. Senin yanında ağlayabilirim. (Mehmet, büsbütün ezilir. Teessürünü göstermemek için arkasını döner.)

Hüsrev: Mehmet, çok fenayım. Düşüyorum. (Mehmet, dehşet içinde tekrar Hüsrev'e döner.)

Hüsrev: Dipsiz bir uçuruma sarkıyorum. Yakalayabildiğim bir iki ot tutuyor beni. Bu otlar sökülüyor. Yumuşak toprağın içinden kökleriyle beraber geliyor. Düşüyorum.

Bu oyun ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Bireyin bunalımlarını konu alan bir eserdir.
B) Hüsrev yaşadığı ruh hâlini ifade ederken zorlanmaktadır.
C) Yaşadığımız çağın sorunlarından uzak kahramanlar söz konusudur.
D) Ağır bir dil, sanatlı bir üslupla yazılmıştır.
E) Hüsrev'in dostluk kavramına inancı kalmamıştır.

Cumhuriyet Dönemi'nde Tiyatro (1950-1980)

1. **Hidayet:** Yeni çıkan şarkılar. Akasyanın Dalları, Zalim Güzel Öldür Beni... Gözlerinin Engininde. Yeni çıkan şarkılar var: Sinekli Dağın Efesi Keşanlı Ali Destanı var.

(Projektörün ışığı Hidayet'i salonu geçiş süresince izlemiştir. Hidayet son sözleri sahnenin merdivenlerini çıkarırken söyler. Orada durur, destanın ilk dörtlüklerini okumaya başlar.)

Morgol gömlek giyerd
Gümüş köstek takard
Hafif şehla bakard
Yaktı mı kalpten yakard

Şerif: (Paravanın arkasından çıkıp ön sahneye gelir. Seyircilere)

Hoş dostum diye başlayım söze.
Hoş olsun beyler kıssamız size
Şu suret Keşanlı Ali'yi gösterir
Destanı var işte her yerde söylenir
Gel gör bakalım neymiş bu destan
On beş fasılda edelim beyan.

Bu parçada epik tiyatronun,

- Arada bir şarkılar, türküler söylenir; anlatıcılar devreye girer.
- Klasik tiyatrodaki gibi seyircinin kendisini oyunun içinde hissetmesi amaçlanmaz, bunun bir oyun olduğu sık sık hatırlatılır.
- Seyirci tam bir gözlemci olarak kalır. Acı duymak, sevinmek, coşkulanmak yerine durumlar üzerinde düşünür.

özelliklerinden hangileri görülmektedir?

- A) Yalnız I. B) I ve II. C) Yalnız II.
D) II ve III. E) I, II ve III.

2. Oyunlarıyla tiyatro edebiyatımıza önemli katkıda bulunan yazarlarımızdandır. "Pembe Evin Kaderi" ve "Kanaviçe" adlı oyunlarında kuşaklar arasındaki kopuşu, yabancılaşmayı ele almıştır. "Duvarların Ötesinde" adlı oyununda, toplumun suçlu insanları bir kenara itişini eleştirerek onlara daha uygarca davranmak gerektiğini savunmuştur. "Ah Şu Gençler", "Töre", "Sarıpınar 1914" diğer oyunlarından birkaçıdır.

Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Refik Erduran B) Turgut Özakman
C) Haldun Taner D) Cevat Fehmi Başkut
E) Orhan Asena

3. Çatışma, dramatik eserde önemlidir, çünkü olaylar dizisi, oyun içinde birbirine karşıt tarafların karşılıklı çatışmasından doğarak gelişmektedir. Çatışma ile oyunun başkişisi olan karakter arasındaki ilişki, dramatik çatışma açısından önemli olan diğer bir konudur. Çünkü bir dramatik eserde çatışma, öncelikle karakter üzerinden yaratılmaktadır. Bu nedenle oyunun başkişisi olan karakter, bir amaca sahip olmalı, bu amaç doğrultusunda ne pahasına olursa olsun, sonuna dek savaşımalıdır. Bu yönde bir irade göstermeyen ve mücadele etmeyen kahramanın yaratacağı dramatik çatışma, yeterince güçlü ve etkili olamayacağından, dramatik yapıdaki eser çökecek; başarısız olacaktır.

Bu paragraftan dramatik eserlerle ilgili aşağıdakilerden hangisi çıkarılamaz?

- A) Yalnızca bir olay değil olay örgüsü söz konusudur.
B) Karakterler güçsüz de olsa çatışma etkili bir şekilde yansıtılabilir.
C) Karakterler ana ve yardımcı karakterler olarak ikiye ayrılır.
D) Başkahraman eserin başarısını etkileyen önemli bir etmendir.
E) Çatışma en az iki kişi arasında gerçekleşir.

4. **Kösem Sultan:** (Sessizce girerek) Bahtı açık, ömrü uzun olsun devletli oğlumun!

Sultan Murat: (Birden dönerek) Oo, siz misiniz, valide! Eksik olmayın. Çocuklar için söylenir bunlar, benim bildiğim.

Kösem Sultan: Hâşâ devletli oğlum! O nasıl söz!

Sultan Murat: (Birden yumuşayarak sözde şikâyet edermiş gibi) Çok sıkıntılı anlar geçiriyorum valide, korkulu düşler görüyorum gece gündüz. Sanki bir şey sürekli tehdit ediyor beni.

Bu parçanın alındığı eser aşağıdakilerden hangisine aittir?

- A) Turan Ofazoğlu
B) Necati Cumalı
C) Recep Bilginer
D) Güngör Dilmen
E) Oktay Arayıcı

Cumhuriyet Dönemi'nde Tiyatro (1950-1980)

5. Aşağıdaki seçeneklerden hangisi absürt tiyatronun bir özelliği değildir?

- A) Karakterlerin toplumsal kurallarla uyum içinde olması
- B) Gerçekçi zaman ve mekân unsurlarının bazen terk edilmesi
- C) Dekorun konuya göre düzenlenmemesi
- D) Kronolojik zamanın kırılması
- E) Soyutlamalara başvurulması

7. (Şehrin kenarı. Uzaktan şehrin silueti. Sağda solda barınacak biçimde mağaralar görünmektedir. Deli Emmi, Âhi Şeyhi kılığında, çevresinde esnaf toplanmıştır. Konuşmaktadırlar.)

Deli Emmi: Durum kötü. Yarın düzelecek diye de bir belirti yok. Kendi yaramızı kendimiz saracağız. Bizim Ahi Ocağının temelinde insanları sevme, dayanışma, yardımlaşma ve eşit haklara sahip olma var. Baskı, adaletsizlik sanatımızı yapamaz duruma getirdi bizi. Millet ezik, yoksul. Biz, kendi töremizce elimizi, kapımızı, soframızı açık; gözümüzü, dilimizi bağlı tutmaya devam edelim gene. Çünkü Sultan I. Alaaddin Keykubat zamanında doruğuna varan itibarımız şimdi ayaklar altında çiğnenir oldu. Selçuklu Devleti Aladağ yenilgisinden sonra İlhanlı Devleti'nin buyruğuna girdi.

Dellal: (Davul çalarak girer.) Ey ahali. Haber acı, yüreğinizde duyun sancı. Sultanımız Kılıçaslan içti ecel şerbetini, başsız koydu milletini. Baş gidince gövde neye yarar ama divan kurulup verilecek karar.

Bu parçayla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Dönemin yaşantısını yansıtan davul, mağara, dellal gibi sözcüklere yer verilmiştir.
- B) Dönemin sosyal kurumlarının niteliklerinden söz edilmiştir.
- C) Siyasal hayattaki sıkıntılar toplumsal yozlaşmaya neden olmuştur.
- D) Halk tabakasını temsil eden bireyler arasında gerçekleşen bir diyalog yansıtılmıştır.
- E) Şiirsel ifadeler, devrik cümleler kullanılmıştır.

6. Aşağıdaki tiyatro eserlerinden hangisi Melih Cevdet Anday'a aittir?

- A) Huzur Çıkmazı
- B) Mikado'nun Çöpleri
- C) Cengiz Han'ın Bisikleti
- D) Kadınlar Arasında
- E) Genç Osman

8. **Doktor:** (Saatine bakar, sonra arka cephedeki rakkaslı saatle onu kontrole kalkışır. Gülümser.) Tuhaf değil mi Leyla Hanım? Bir odada saat oldu mu, çalışsın çalışmasın insanın gözü ikide bir ona takılıyor. Saatin çalışmadığını kati şekilde bilse bile bu böyle oluyor. Sizin bu rakkaslı saat herhâlde antika bir şey olsa gerek.

Leyla: Evet doktor, antikadır. Sabahat'in o. Takriben 400 senelik. İnanılması güç bir de hikâyesi var. Saati yapan Hollandalı bir saatçiymiş. Taparcasına sevdiği genç karısı için yapmış bunu fakat kadın saatin evine geldiği gece anlaşılmasız bir hastalıktan ölüvermiş. Arkasından saatçi de ölünce saat elden ele dolaşmaya başlayarak belki bir asır sonra memleketimize gelmiş. Nihayet büyükbabam tarafından bu konak için satın alınmış. Ben çalıştığımı hiç görmedim fakat büyük babamın hatırası diye kimse ona el sürmeye kalkmadı. Hikâyenin inanılmaz tarafına gelince o da şu: Bu çalışmayan saat eğer bulunduğu evde bir aşk faciası olursa kendi kendine bir müddet çalışıyor, bir defa çalıyor ve sonra yine duruyormuş.

Doktor: Saçma! Böyle şey olmaz.

Bu parçayla ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) Modern Türk tiyatrosunun özelliklerini yansıtmaktadır.
- B) Batıl inançlar karşısında karakterlerin tavrı farklıdır.
- C) Yazıldığı dönemin zihniyetini yansıtmaktadır.
- D) Günlük hayatta karşılaşılabilecek bir durum tema olarak işlenmiştir.
- E) Bireylerin, yaşadığı toplumla uyumsuzluğu dile getirilmiştir.

Dünya Edebiyatında Tiyatro

1. **Vladimir:** Boş konuşmalarla zamanımızı harcamayalım! (Bir an, şiddetle) Fırsat varken bir şeyler yapalım! Her gün birilerinin bize ihtiyacı olmuyor. Aslında özellikle bize ihtiyaç duymuyorlar. Başkaları da daha iyi olmasa bile aynı derecede bizim yaptıklarımızı yapabilirlerdi. Kullandığımızda çınlayan şu yardım çığlıkları bütün insanlığa yöneltilmiş! Ama burada, zamanın bu anında, istesek de istemesek de bütün insanlık bizim. Çok geç olmadan bundan yararlanalım! Ne dersin? (Estragon hiçbir şey söylemez.) Kollarımızı kavuşturup yardım etmenin iyi ve kötü yanlarını hesaplarken cinsimize kötülük etmediğimiz doğru. Kaplan hiç düşünmeden hemcinsinin yardımına koşar ya da çalılıkların kuytularına siner. Ama sorun bu değil. Sorun burada ne yaptığımız. Ve cevabı bildiğimiz için mutluyuz. Evet, bu uçsuz bucaksız karmaşada kesin olan tek bir şey var. Godot'un gelmesini bekliyoruz. Ya da gecenin çökmesini. (Bir an) Buluşacağımız yere saatinde geldik ve bu da sonu işte. Aziz değiliz ama buluşacağımız yere saatinde geldik. Kaç insan böyle bir şeyle övünebilir?

Bu parçada örnek verdiği gibi, bir oyuncunun bir seferde yaptığı uzun konuşmalar aşağıdaki terimlerden hangisiyle karşılanır?

- A) Tirat B) Diyalog C) Jest
D) Mimik E) Balat

2. İlk yetkin örnekleri Eski Yunan'da görülen tiyatro, yüzyıllar içinde her coğrafyada gelişimini sürdürmüştür. İngiliz edebiyatında Shakespeare'in Romeo ve Juliet, George Bernard Shaw'ın Hernani; Fransız edebiyatında Molière'in Cimri, Victor Hugo'nun Kırgınlar Evi; Alman edebiyatında Schiller'in Wilhelm Tell, Goethe'nin Faust, Bertold

I
II
III
IV
Brecht'in Evet Diyen Hayır Diyen; Norveç edebiyatında Henrik İbsen'in Bir Bebek Evi, Yaban Ördeği adlı oyunları

dünya edebiyatının tanınmış tiyatro eserlerindedir.

Bu parçadaki bilgi yanlışının giderilmesi için numaralanmış bölümlerden hangileri yer değiştirmelidir?

- A) I ve II. B) I ve IV. C) II ve III.
D) II ve IV. E) III ve IV.

3. **Kaymakam:** Baylar sizi buraya canınızı sıkacak bir haber vermek için çağırdım.(Sesi titrer.) Bize bir müfettiş geliyormuş.

Ammos Fiyodoroviç: Ne, müfettiş mi?

Artemiy Filippoviç: Ne, müfettiş mi?

Kaymakam: Ya müfettiş ya! Petersburg'dan... Hem kendini tanıttirmayacakmış. Hem de gizli talimatla...

Artemiy F: Dertsiz başımıza dert çıktı.

Luka Lukiç: Allah'ım, bir de gizli emir almış ha?

Kaymakam: Zaten benim içime doğmuştu. Bütün gece rüyamda canavar gibi iki siçanla uğraştım durdum. Yanıma geldiler, kokladılar ve çekip gittiler.

Ammos F: Evet durum bozuk, gerçekten çok bozuk... Buraya herhâlde boşuna gelmiyor.

Luka Lukiç: E, niçin geliyor, Anton Antonoviç bize neden müfettiş gönderdinler?

Kaymakam: Niçin mi? Niçin olacak, kaderimizde bu da varmış (Gögüs geçirir.).

N.V. Gogol'un "Müfettiş" adlı oyunundan alınan bu parçayla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Trajedi türünde kaleme alınmıştır.
B) Rus edebiyatına ait bir eserdir.
C) Konuşma dilinin doğallığıyla yazılmıştır.
D) Yazıldığı dönemin sosyal yaşantısını yansıtmaktadır.
E) Parantez içindeki bölümler, betimleme işlevi görür.

4. Fransız klasik trajedisinin usta isimlerindedir. Trajedilerinde ahlaki ve dinî değerler hâkimdir, akıl ve erdem ön plandadır. Üç birlik kuralına sıkı sıkıya bağlıdır. Eserlerinde dili şiirsel biçimde kullanan sanatçı, kahramanlarını gerçekçi bir şekilde kurgulamıştır. Andromak, Berenis, Bayazıt, Esther, Phaidra, Büyük İskender yazarın başlıca eserleridir.

Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Alexandre Hardy B) Pierre Corneille
C) Jean-Baptiste Racine D) Ben Jonson
E) Arthur Miller

Dünya Edebiyatında Tiyatro

5. **Antonio:** İçimde hep bir sıkıntı var.
Nedenini bilmiyorum ama bıktırdı artık;
İyi ama niye yakalandım bu derde,
Nerde buldum, nasıl kaptım onu,
Anlamı ne, kaynağı nerde,
Bir türlü bilemiyorum.
Salerio: Aklın okyanusta dolaşiyor senin,
İşte orda, teknelerinin yanında;
Gemilerinin, dalgalar diyarının soylu beyleri,
Varlıklı efendileri gibi dolaştığı;
Ya da denizlerin gösteri arabaları gibi,
Rüzgârla dolan heybetli yelkenleriyle
Kanatlanmış uçarken,
Arkalarında bel kırıp selam duran takalara
Tepeden baktığı yerde.
Solanio: İnanın bayım, benim malım da böyle tehlikede olsa,
Aklımın büyük bir kısmı orda,
Umutlarımın yanında olurdu.

Bu parçayla ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) İnsana özgü bir kaygı dile getirilmiştir.
B) Mensur bir şekilde kaleme alınmıştır.
C) Kazanma-kaybetme çatışması işlenmiştir.
D) Şiirsel ifadelerle yer verilmiştir.
E) Batı tiyatrosuna ait bir metindir.
6. (La Flèche, Harpagon'un oğlunun uşağıdır. Harpagon onu hırsızlıkla suçlamakta ve üstünü aramaktadır.)
La Flèche: Bu cimrilerin topunun birden canı cehenneme!
Harpagon: Kimin canı cehenneme dedin?
La Flèche: Cimrilerin.
Harpagon: Kimmiş o cimriler?
La Flèche: Korkunç, aşağılık kişiler!
Harpagon: Kimmiş onlar?
La Flèche: Siz ne diye alınıyorsunuz canım?
Harpagon: Ne diye alınırsam alınırım.
La Flèche: Size mi söyledim sandınız?
Harpagon: Ne sanırsam sanırım! Sen kime cimri diyor-
sun, onu söyle bana.
La Flèche: Kime mi diyorum?.. Külahıma diyorum.
Bu oyunda komedyanın,
I. Konular günlük hayattan alınır.
II. Kişiler, çoklukla halk tabakasından kimselerdir.
III. Çirkin sayılan olaylara, kaba sözlere sahnede yer verilir.
özelliklerinden hangileri görülmektedir?
A) Yalnız I. B) I ve II. C) II ve III.
D) Yalnız III. E) I, II ve III.

7. Sanatçının, anlayamadığını anlatma çabasındaki paradoksa değinen çok olmuştur. Christopher Fry "Şiir, insanın kendi şaşkınlığını dile getirmesinde bir araçtır." diyor. E. A. Robinson da şiiri, "anlatılamayacak şeyi anlatma çabası" olarak nitelendiriyor. Şair ve şiirli oyun yazarı Shakespeare'in sanatı bu tanımlamalara eşi az bulunur bir örnek oluşturuyor. İnsanı ve yaşamı anlayamayan Shakespeare, anlamadığı şeyleri de sanatının tılsımlı aynasında bize gösteriyor. Eserlerinde anlatılamazı, anlatılamadığı için sınırsız olanı, sınırsız olduğu için bizlerdeki sanatçı potansiyelini sonsuza dek uyarma olasılığı en yüksek olanı dile getiriyor.

Bu parçadan aşağıdakilerden hangisi çıkarılamaz?

- A) Shakespeare, eserlerinde manzum ifadelerle yer vermiştir.
B) Sanatçılar hayatın bazı yönlerini anlamaya çalışırken şaşkınlık yaşar.
C) Yaşadığımız hayatta sanata konu olabilecek şeyler sınırsızdır.
D) Shakespeare anlamsız görünen şeyleri dile getirirken beklenmedik ölçüde başarılıdır.
E) Sanatçıların görevi anlamsız hayatı daha anlamlı hâle getirmektir.

8. **Cyrano:** Seviyorum, azizim!
Le Bret: Pek güzel ama kimi?
Cyrano: Kimi sevebilirim?
Le Bret: Kuzenin Magdeleine bu! Eminim. Hemen gidip kendisine anlatsan!..
Cyrano: Nasıl?
Yüzüme iyi bak da sonra söyle fikrini!
Bu burun insanda bir ümit, bir temenni
İmkânı bırakır mı? Kendimi aldatamam,
Biliyorum, ah, yalnız girerim bazı akşam,
Zamanın itir gibi olduğu bir bahçeye,
Ve zavallı burnumla, içime dolsun diye,
Koklarım uzun uzun bütün mevsimi, sonra
Dalarım parça parça süzülen ışıklara...
Le Bret: Kederlenme, sevgi, bir baht işidir.
Sende ruh asaleti var güzellik yerine.

Bu oyunun kahramanları ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Cyrano duygularını gündelik ifadelerle dile getirmiştir.
B) Cyrano dış görünüşüyle ilgili özgüvensizlik yaşamaktadır.
C) Le Bret Cyrano'ya aşkını itiraf etmesi yönünde telkinde bulunmaktadır.
D) Cyrano cesur, duygulu, gururlu bir kişiliktir.
E) Le Bret önemli olanın fiziksel özellikler değil kişilik olduğunu belirtmektedir.

1950 Sonrası Türk Tiyatrosu - 1

1. (Medresede Mevlana'nın oturduğu bölümün bir odası. Odanın bir kısmı ve medresenin avlusu görünür. Avluda Mevlana'nın müritleri çeşitli işler yapmaktadır. Arada bir odanın önünde durup konuşulanları duymaya çalışırlar, sonra işlerine devam ederler. Odada Tebrizli Şems ile Mevlana konuşmaktadırlar.)

Tebrizli Şems: (Kitapları bir bir raftan alır, yere atar.) Artık başka kitaplar okuyacaksınız, ben vereceğim onları sana. Yenile kendini. Kafanı, ruhunu gençleştir.

Mevlana: Ben de bunun özlemindeyim.

Tebrizli Şems: Dünyada iki şey var Celalettin: âşık ve Mâşuk.

Mevlana: Âşık kim, âşık olunan hangisi? Özünde ikisi de birbirinin kişiliğinde erimiş, tek olmuşlardır. İnsan ve Tanrı! Ey Şems; ölüydüm dirildim, ağlayıştım gülüş oldum. Yalnızdım, dostumu buldum.

Bu metin ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Turan Oflazoğlu'na ait bir eserden alınmıştır.
B) Mekânın ayrıntılı tasvirine yer verilmiştir.
C) İki kişi arasında geçen bir diyalogdan oluşmaktadır.
D) Yerleşmiş değer yargıları sorgulanmaktadır.
E) Tasavvuf felsefesinden söz edilmektedir.

2. (Kanunî'nin arz odası. Kanunî ve Mustafa)

Kanunî: (Mustafa'ya bir ferman uzatarak) Safevilerin fitne ve fesadını önlemek için Amasya eyaletini size münasip görürüm. Biz dahi cennetmekân pederimiz Selim Han zamanında orada bulunduk.

Mustafa: (Babasının önünde yere kapanır.) Emriniz baş üstüne hünkârim.

Kanunî: (Oğlunun önünde durur, yüzünde yumuşak çizgiler belirmiştir.) Eh artık bir baba oğul gibi konuşabiliriz.

Mustafa: (Babasının elini öper, bekler.)

Kanunî: Seni ateşte denedim oğlum, sen istediğim adamsın. Bu devletin istediği adamsın. Seni bir de sulhta denemek isterim.

Mustafa: Biz saadetlû hünkârımızın izinden ayrılmamayı en münasip buluruz efendimiz. Muvaffakiyet o yoldadır, biliriz.

Bu metin için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Olayın yaşandığı dönemin söyleyiş özellikleri görülür.
B) Kahramanlar, halktan kişiler arasından seçilmiştir.
C) Kişilerin aklından geçenleri yansıtmak için monologlara başvurulmuştur.
D) Toplumsal bir sorun, şiirsel bir dil kullanılarak verilmiştir.
E) Geleneksel tiyatrodan da olduğu gibi zaman ve mekân unsurlarına yer verilmemiştir.

3 ve 4. soruları aşağıdaki metne göre cevaplayınız.

(Karacaören köyü, Mahmut'un evi... Genişçe bir oda görünür. Dekorda yalnızca oyunda geçen öğeler bulunur. Kapı, pencere, ocak, kerevet, sandık vb. Sahne önü avludur. Köy yolu evin sağından kıvrılarak hafif bir tümseği aşar. Vakit akşamdır. Perde açıldığında ev sahnesi görünür.)

Halime: Önceleri zor gelir ama alışsın.

Kadınlar: Alışmayı usuna koyunca bir kez...

Zehra: (Birden silkinir, isyanla) Bunun alışması olur mu? Ben...

I. Kadın: Üstüne kuma gelen ne ilk ne son kadınsın sen.

III. Kadın: Yasası böyle kurulmuş erkeklerce.

Kadınlar: Erkeklerce...

Zehra: Başka bir yasa var benim yüreğimde, onu izleyeceğim.

II. Kadın: Binlerce Karacaören'de binlerle kadının yazgısı bu, sen mi değiştireceksin?

3. **Bu tiyatro metni için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?**

- A) Oyunun dramatik örgüsü, insana özgü bir gerçekliği ifade etmek amacıyla düzenlenmiştir.
B) Toplumdaki bir değer çatışması; olay örgüsü, zaman, mekân ve kişilerle anlatılmıştır.
C) Toplumla çatışma içinde ve uyumsuz olan bireyin bunalımları, geleneksel Türk tiyatrosuna uygun bir şekilde gösterilmiştir.
D) Zaman, mekân, dekor ve sahne metnin başındaki açıklamada; olay örgüsü ise karşılıklı konuşma şeklinde verilmiştir.
E) Bireysel duygu ve düşüncelerin ifade edildiği metinde toplumun eleştirisi de vardır.

4. **Bu metindeki şahıslarla ilgili aşağıdaki değerlendirmelerden hangisi yanlıştır?**

- A) Zehra, toplumsal baskı altında ezilen, her şeyi sorgulamadan kabullenen silik bir tiptir.
B) Yazar, sosyal bir sorun olarak gördüğü kumalıkla ilgili fikrini, sözcüsü gibi kullandığı başkahramanı Zehra üzerinden ortaya koymaktadır.
C) Eserdeki tip ve karakterlerle metnin yazıldığı dönemde karşılaşılabılır, bu nedenle eser gerçekçidir.
D) Sosyal ortam ve çevre, Zehra'yı olumsuz etkilemiştir.
E) Zehra, değeri bilinmeyen Anadolu kadını; Halime ve diğer kadınlar ise kaderine razı olmuş kadınları temsil eder.

1950 Sonrası Türk Tiyatrosu - 1

5. **Süha:** Ne oldu, neden iki yıl kaybettin?
Ayşim: Ne olacak, şakır şakır çaktım. Bu yıl da müzikle tarihten bütünlemeye kalmışım.
Süha: Müzikten mi?
Ayşim: Evet, bizim öğretmende kulak yok çünkü, müzik kulağı. Tam ben en dokunaklı sesimle şarkı söylemeye başlıyorum, "Kim o mendebur, kim gürültü ediyor?" diye bağırıyor.
Süha: Peki gürültü yapan mendeburun sen olduğunu anlayınca öğretmen ne diyor?
Ayşim: Ne diyecek, "Kızım, şarkını müzik dersinde söyle!" diyor.
Süha: Efendim?
Ayşim: Ne yapayım ama ne zaman tarih dersi başlasa içimden böyle şarkı söylemek geliyor. Kaç yaşındasınız?
Süha: Otuz beş.
Ayşim: Ooo!..
Süha: Daha mı genç gösteriyorum?
Ayşim: Yoo, tam tersi.

Bu metinle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Kişilerin karakterlerini yansıtan, canlı konuşmalara yer verilmiştir.
B) Yazar, etkili bir dil yakalamada açık sözlü ve vurdumduymaz oyun kişisinden yararlanmışır.
C) Ayşim, duygularını özgürce ifade edebilen, kendisini birtakım kuralların sınırlayıcı, boğucu denetiminden uzak tutabilen biri olarak kurgulanmıştır.
D) Yazar, eserini esprili söz üretmek ve mizah ortaya koymak için kurgulanmıştır.
E) Oyundaki zaman, yaz aylarıdır; oyun kişilerinin rahat etmek, tatil yapmak istedikleri bir zaman dilimidir.

6. Cumhuriyet Dönemi yazarlarından. Edebiyata şiirle başlayan sanatçı, "Masal" ve "Kıt Kanaat" adlı iki şiir kitabı çıkarmış; sonra tamamen tiyatroya yönelmiştir. Tiyatrolarında yerel, ulusal, evrensel olay ve sorunları gözler önüne sermiştir. Eserlerinde "güç" kavramı üzerinde duran yazar, konu olarak özellikle bireyler arasında dar çevrede geçen hâkimiyet kurma gayretini işlemiştir. Tanrılar ve İnsanlar (Gılgamış), Tohum ve Toprak, Ya Devlet Başa Ya Kuzgun Leşe tiyatro eserlerinden birkaçıdır.

Bu parçada sözü edilen yazar aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Orhan Asena
B) Turgut Özakman
C) Necati Cumalı
D) Refik Erduran
E) Güngör Dilmen

7. (Oyunda, kardeşinin ölümü üzerine kalan malları kardeşinin karısına bırakmak istemeyen Hidayet Tanrıverdi'yle ona aracılık yapan İş Adamı Kemal Özarı ve Avukat Selman Hakgüder'in öyküsü anlatılmaktadır. Olay, avukatın yazihanesinde 1950 yılında İzmir'de geçmektedir. Aşağıda okuyacağınız parça, Selman Hakgüder ile Hidayet Tanrıverdi'nin avukatlık ücreti konusunda pazarlık yaptıkları bölümden alınmıştır.)

S. Hakgüder: Davayı iki bin liraya alırım. Bin lira peşin, bin lira dava sonunda. Kemalpaşa'ya gidip gelme taksi giderleri size ait.

H. Tanrıverdi: Sen hele davayı bir kazan Bey, bilirim ben senin hakkını nasıl ödeyeceğimi.

K. Özarı: (Girer.) Ne oldu, anlaşıyor musunuz?

H. Tanrıverdi: Yok Bey! Yok, yok, yok... O kadar para bende ne gezer? Çok para...

S. Hakgüder: Sizin kazanacağınız da çok... Benim istediğim sadece yüzde on...

Bu tiyatro metni için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Oyunda yer verilen çatışma, sıradan insanların birbiriyle ilişkisine dayanır.
B) Oyunun kahramanları, kişiliklerine uygun bir şekilde konuşturulmuştur.
C) Herkesin anlayabileceği, günlük hayatta kullanılan bir dil tercih edilmiştir.
D) Yaşadığı çağa ve çevreye ayak uyduramayan bireyin bunalımları işlenmiştir.
E) Her toplumda karşılaşılabilecek bir temaya yer verilmiştir.

8. Geleneksel tiyatronun kurallarını hiçe sayan, bir olayı canlandırmaktan çok, bir ses ve hareket düzeni olan, az olay ve çok mesaj vermeyi amaçlayan çağdaş tiyatro türü absürt tiyatrodadır. Serim, düğüm, çözüm bölümlerine ve dekora önem verilmez. Zihinde cereyan eden zaman ele alınır. Kahramanların psikolojisi yansıtılırken insanın en kötü hâlinin portresi çizilir.

Aşağıdakilerden hangisi bu parçada sözü edilen tiyatro türüne örnektir?

- A) Canlı Maymun Lokantası-Güngör Dilmen
B) Fazilet Eczanesi-Haldun Taner
C) Asiye Nasıl Kurtulur-Vasıf Öngören
D) Ayak Bacak Fabrikası-Sermet Çağan
E) Rumuz Goncağül-Oktay Arayıcı

1950 Sonrası Türk Tiyatrosu - 2

1. (Frigya Kralı Midas; altına ve paraya tutkuyla bağlı, cimri biridir. Midas Frigya'ya doğru gelen Tanrı Dionisos ve onun can yoldaşı olan Silenos'a bir oyun oynar. Silenos'u alıkoyan Midas Tanrı Dionisos'a Silenos'un yerini bildiğini söyler. Dionisos'tan Silenos'un yerini söylemesi karşılığında her şeyi altına dönüştürebilme gücünü ister. Ancak daha sonra sahip olduğu güçten pişmanlık duyar.)

Silenos: Savurgan mevsim başladı işte, rüzgârlar biçimsiz esmede.

Midas: (Soluk soluğa girer.) Dionisos, kurtar beni bundan, geri al verdiğin gücü.

Dionisos: Geri al diyor dönmüş gönlü. Kolay alınır verilir bir başış değil ki bu.

(Midas'ın kızını sahneye taşırlar.)

Midas: Kızımın suçu ne?.. Kavuştur onu yeniden ışığa; havaya suya, yeniden çarpsın yüreği. Alca kanı yürüsün, sesi ağaçlarda yankılsın, saçları yelde savrulsun.

Bu tiyatro metni için aşağıdakilerden hangisi söylenmez?

- A) Günümüze dair bir sorun mitolojiden yararlanılarak ortaya konulmuştur.
B) Parantez içindeki ifadelerle oyun kişilerinin hareketleri verilmiştir.
C) Maddi değerlere aşırı bağlanmanın sakıncaları dile getirilmiştir.
D) Açık, akıcı ve şiirsel bir dil kullanılmıştır.
E) Çatışma, gündelik yaşamda karşılaşılabilecek kişiler arasında geçmektedir.

2. **KADIN:** (Bıçağı ve şarkıyı bırakır, sol elinin başparmağını ağzına götürür.) Uf, elimi kestim!

ADAM: Neyi kestin?

KADIN: Elimi.

ADAM: Niçin kesiyorsun elini?

KADIN: Ben kesmek istemiyordum, bıçak kesti.

ADAM: Darılma ama sevgilim, dikkat etmemişsindir de ondan. Ben de dikkat etmediğim için bak, yüreğim sıkılıyor. Parmağına da dikkat etmeli insan, yüreğine de. Öyle değil mi? Bıçaklara ve insanlara...

Bu oyunla ilgili,

- I. İnsanların ruhsal durumları, çelişkileri yansıtılmıştır.
II. Seyirci, hayatı sorgulamaya yöneltmiştir.
III. Gerçekçi zaman ve mekân unsurları terk edilmiştir.

saptamalarından hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I B) I ve II. C) I ve III.
D) II ve III. E) I, II ve III.

3. **KÖSEM:** (Sanki sevgi dolu bir sitemle) Neden bir kez olsun daireme gelip beni aramaz, seni görmek mutluluğundan yoksun bırakırsın beni, a kızım? Ben senin anan değil miyim?

TURHAN: (Aynı sahte sevgiyle) Anamdan göremeyeceğim iyilikler gördüm sizden, Sultan'ım.

KÖSEM: (İç sesi) Gözlerindeki kurnaz parıltı derinliklerime işliyor, onda kendimi görür gibi oldukça yüreğim ür-küp kabuğuna çekiliyor sanki. (Açıktan) Arzuların varsa, bir dediğin iki olmaz. Padişah anasının da dertleri olabilir. Kimseye açmadığın kaygıların varsa neden benimle, anacığınla paylaşarak katlanılır duruma sokmuyorsun onları?

TURHAN: (İç sesi) Onun yok etme tutkusunu direnme tutkusuyla karşılayacağım ben. Kendimi ona çekici bir lokma gibi sunacağım ama bu kılçıklı lokma boğazını yırtacak onun.

Bu parçadan aşağıdakilerden hangisi çıkarılamaz?

- A) Kahramanlar arasında çıkar çatışması söz konusudur.
B) İç konuşmalarla oyun kişilerinin gerçek kişilikleri sezdirilmiştir.
C) Kadınlar devlet yönetiminde etkilidir.
D) Oyun üç birlik kuralına uygun olarak kurgulanmıştır.
E) Soylular arasında yaşanan bir hadise oyunlaştırılmıştır.

4. Cumhuriyet Dönemi'nin tanınmış gazetecilerinden ve tiyatro yazarlarından. Oyunlarında gazetecilik mesleğinin kendisine kazandırdığı geniş gözlem imkânlarını başarı ile kullandığı; toplumu rahatsız eden, yadırganan meseleleri usta bir gazeteci gözlemciliği ile sahneye aktardığı görülür. İlk oyunu "Büyük Şehir" 1942-1943 sezonunda İstanbul Şehir Tiyatrosunda sahnelenmiş ve büyük ilgi görmüştür. En tanınmış oyunlarından olan "Paydos" ise yurt dışında sahnelenen ilk Türk piyesi olma özelliğine sahiptir.

Bu parçada sözü edilen tiyatro yazarımız aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sabahattin Kudret Aksal
B) Cevat Fehmi Başkut
C) Vedat Nedim Tör
D) A. Turan Oflazoğlu
E) Recep Bilginer

1950 Sonrası Türk Tiyatrosu - 2

5. **Kadın:** Saat kaç?

Erkek: (Duvardaki saate bakar.) Saat durmuş çoktan.

Kadın: Saat durmuş... Bu sırada duvar saati işlemeye başlar. İkisi de görürler bunu.

Kadın: Durmamış mıydı bu saat?

Erkek: Evet, durmuştu.

Kadın: Kendiliğinden demek...

Erkek: İşlemeye başladı. (Bir sessizlik... Saatin işlediği duyulur.)

Kadın: Ben kaçta gelmiştim buraya.

Erkek: (Düşünür) Bilmem.

(Mikado'nun Çöpleri)

Bu metin parçasının alındığı eser aşağıdakilerden hangisine aittir?

- A) Güngör Dilmen
- B) Haldun Taner
- C) Melih Cevdet Anday
- D) Sabahattin Kudret Aksal
- E) Oktay Arayıcı

6. **Aşağıdakilerden hangisi Turgut Özakman'ın eserlerinden biri değildir?**

- A) Sarıpınar 1914
- B) Paramparça
- C) Güneşte On Kişi
- D) Duvarların Ötesi
- E) Yunus Emre

7. Töreden en çok kadınlar zarar gördüğü hâlde, bazı oyunlarda kadınların aynı zamanda bu töreleri taşıyan ve yeni kuşağa aktaran kişiler olduğu görülmektedir. "Taziye"de Kevsa, "Bir Ölümün Toplumsal Anatomisi"nde Zalha, "Ölümü Yaşamak"ta Aysa Ana, "Bozkır Güzellemesi"nde Halime, o bu nitelikteki kadınlardan bazılarıdır.

Bu parçada eserinden söz edilmeyen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Nezihe Araz
- B) Recep Bilginer
- C) Murathan Mungan
- D) Oktay Arayıcı
- E) Orhan Asena

8. **Kadın:** Ne iş yaparsınız?

Erkek: Geçinmek için mi?

Kadın: Evet, geçinmek için tabii. Başka niçin olacak?

Erkek: Bana bir iş yakıştırın!

Kadın: Bulamıyorum.

Erkek: Sevindim buna! Demek ki işimi üstüme başıma sindirmemişim. İğretliliğini koruyabilmişim. Böyle söylemekle işimi sadece geçimimi sağlamak için yaptığıma beni bir kez daha inandırdınız. İşini bir etiket gibi yüzünde taşıyan insanları hiç sevmem de... Onlar gibi olmak istemem. Bilirsiniz siz de öyle insanlar vardır ki mesleklerinin somut bir görünüşüdürler sanki. Eşleri bile onlardan, bizim doktor, bizim başkan diye söz eder.

Kadın: Evet, evet. Bir arkadaşım vardı, nişanlanmıştı da sormuştum ben de kiminle diye. Sözcüklerin üstüne basarak bir demir döküm uzmanıyla, demişti. Ben de düşünmüştüm ne özelliği var bunun? Bir demir döküm uzmanıyla ne biçimde konuşulur, gezilir, yemek yenir diye?

(Bay Hiç)

Bu oyun ve yazarı ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Cumhuriyet'in ilk yıllarında kaleme alınmıştır.
- B) Karakterler, hayatı sorgulama konusunda benzer özellikler taşımaktadır.
- C) Toplumsal etiketlerin göz ardı edilerek insana insan gözüyle bakılması gerektiği vurgulanmaktadır.
- D) Sabahattin Kudret Aksal'a ait bir tiyatro eseridir.
- E) İnsanların, görünüşleriyle mesleklerini yansıttıkları fikri söz konusudur.

9. **Aşağıdaki tiyatro eserlerinden hangisi Necati Cumalı'ya ait değildir?**

- A) Ayak Parmakları
- B) Yeni Çıkan Şarkılar
- C) Boş Beşik
- D) Nalınlar
- E) Derya Gülü

